

PHÁT HUY TINH THẦN YÊU NƯỚC VÀ LÒNG TỰ TÔN DÂN TỘC CỦA THANH NIÊN VIỆT NAM TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

NGUYỄN THỊ HỒNG NGỌC*
ĐOÀN KIM HUY**

Đất nước ta đang bước vào kỷ nguyên mới với những thời cơ mới để bứt phá vươn lên, tự tin sánh vai với các cường quốc năm châu. Thực tiễn đó đặt ra yêu cầu cấp thiết cần phải phát huy cao độ nguồn nhân lực quốc gia, trong đó lực lượng thanh niên với sứ mệnh là “thế hệ rường cột” của đất nước luôn được kỳ vọng là đội ngũ kế tục sự nghiệp cách mạng; đồng thời, là chủ thể sáng tạo, đổi mới trong thời đại 4.0. Bài viết đề xuất một số giải pháp để thanh niên Việt Nam phát huy tối đa tiềm năng, chung tay xây dựng nước Việt Nam hùng cường và thịnh vượng.

Từ khóa: Thanh niên Việt Nam; tinh thần yêu nước; lòng tự tôn dân tộc; trách nhiệm với Tổ quốc; kỷ nguyên mới.

Vietnam is entering a new era with numerous opportunities to make breakthroughs, advance, and confidently stand alongside the world's major powers. This reality presents an urgent requirement to maximize the nation's human resources, in which young people - entrusted with the mission of being the “pillar generation” of the country - are always expected to be the successors to the revolutionary cause as well as the drivers of creativity and innovation in the era of the Fourth Industrial Revolution. This article proposes several solutions to enable Vietnamese youth to fully realize their potential, thereby contributing to building a prosperous and powerful Vietnam.

Keywords: Vietnamese youth; patriotism; national pride; responsibility toward the Fatherland; new era.

NGÀY NHẬN: 12/6/2025

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 20/7/2025

NGÀY DUYỆT: 15/8/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.355.2025.1251>

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định vai trò đặc biệt của thanh niên: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”¹. Vì vậy, việc bồi dưỡng, phát huy tinh thần yêu nước và trách nhiệm của thế hệ trẻ là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, quyết định

sự phát triển bền vững của đất nước. Điều này đòi hỏi sự quan tâm toàn diện từ gia đình, nhà trường đến xã hội nhằm trang bị cho thanh niên nền tảng vững chắc về tri thức, đạo đức và bản lĩnh để tự tin gánh vác sứ mệnh xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

* ThS, Học viện Hành chính và Quản trị công

** ThS, Công ty cổ phần Tư vấn và Dịch vụ Truyền thông Athena

2. Tầm quan trọng của việc phát huy tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc cho thanh niên Việt Nam

Thanh niên là lực lượng sung sức nhất về thể chất và tinh thần, có trí tuệ, khát vọng; là lực lượng có tiềm năng và sức mạnh lan tỏa to lớn, đóng góp cho Tổ quốc, cho Nhân dân. Việc phát huy tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc cho thanh niên không chỉ là nền tảng vững chắc cho sự phát triển cá nhân mà còn là yếu tố then chốt cho sự thịnh vượng của đất nước.

Một là, thanh niên có nền tảng tư tưởng vững chắc, hình thành bản lĩnh chính trị và lý tưởng sống cao đẹp, gắn bó sâu sắc với vận mệnh quốc gia, từ đó, xây dựng ý thức trách nhiệm, tinh thần cống hiến và sự chủ động trong bảo vệ, phát triển đất nước. Lòng tự tôn dân tộc sẽ nuôi dưỡng niềm tin và niềm tự hào về truyền thống, bản sắc văn hóa, qua đó, giúp thanh niên hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng, không dao động trước những ảnh hưởng tiêu cực từ bên ngoài trong quá trình toàn cầu hóa. Đây cũng chính là cơ sở để lực lượng thanh niên xây dựng lý tưởng sống cao đẹp, sống có hoài bão, có mục tiêu phụng sự Tổ quốc và Nhân dân, góp phần đưa đất nước tiến lên trong thời đại mới.

Hai là, định hình nhân cách và bản sắc dân tộc. Tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc giúp thanh niên nhận thức sâu sắc về cội nguồn, lịch sử, văn hóa và truyền thống vẻ vang của dân tộc. Điều này góp phần hình thành nên thế hệ trẻ có ý thức, có trách nhiệm, lòng biết ơn đối với các thế hệ đi trước; đồng thời, giữ gìn bản sắc Việt Nam vững vàng không bị hòa tan trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Khi hiểu rõ giá trị của dân tộc mình, thanh niên sẽ có động lực để học tập, rèn luyện và cống hiến, góp phần làm rạng danh đất nước.

Ba là, nâng cao ý thức xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thanh niên là lực lượng nòng cốt, là tương lai của đất nước. Vì vậy, việc phát huy tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc sẽ trang bị cho thanh niên ý thức về trách nhiệm bảo vệ độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh

thổ quốc gia. Khi Tổ quốc đứng trước thử thách, thế hệ trẻ với lòng yêu nước nồng nàn sẽ là lực lượng tiên phong, không ngại khó khăn, hy sinh để gìn giữ thành quả cách mạng và xây dựng đất nước ngày càng giàu đẹp.

Bốn là, khơi dậy, phát huy khát vọng cống hiến, tinh thần tự lực, tự cường dân tộc của thanh niên. Trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, chỉ khi có lòng yêu nước và niềm tự hào dân tộc thực sự, thanh niên mới có động lực phấn đấu, học tập, đổi mới sáng tạo để khẳng định trí tuệ Việt Nam, nâng tầm vị thế quốc gia. Tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc cũng chính là yếu tố giúp thanh niên không tự ti mà luôn có ý thức khẳng định bản sắc và giá trị Việt Nam trong hành trình hội nhập, sánh vai với các cường quốc năm châu. Những hình ảnh đẹp, như: đội sinh viên tình nguyện ở các vùng sâu, vùng xa; thanh niên khởi nghiệp từ nông thôn với các sản phẩm OCOP mang bản sắc Việt; các kỹ sư trẻ Việt Nam tham gia phát triển công nghệ lõi cho các tập đoàn lớn là những minh chứng sinh động cho tinh thần yêu nước và tinh thần tự lực, tự cường. Ngoài ra, lòng tự tôn dân tộc còn giúp thanh niên nhận thức sâu sắc về giá trị của bản sắc văn hóa, chủ quyền quốc gia, từ đó, nuôi dưỡng ý thức giữ gìn, phát triển và đưa những giá trị đó vươn ra thế giới.

Năm là, bảo đảm sự kế thừa và phát triển vững bền của tương lai đất nước. Lực lượng thanh niên Việt Nam hiện nay chiếm khoảng gần 1/4 dân số cả nước, với 75% đang tham gia lao động trong xã hội. Đây là lực lượng chủ lực trong các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, khoa học - công nghệ, quốc phòng - an ninh². Tuy nhiên, trong số đó, vẫn còn có một bộ phận gây cản trở cho sự phát triển năng lực bản thân và sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước khi thiếu tinh thần yêu nước, ngại gian khổ. Do vậy, việc giáo dục tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc sẽ giúp thanh niên nâng cao nhận thức, khơi dậy khát vọng cống hiến, từ đó chủ động học tập, rèn luyện để trở thành những công dân toàn cầu, đóng góp tích cực cho quốc gia dân tộc. Hơn nữa, trong bối cảnh toàn cầu hóa, việc trang bị kiến thức

về lịch sử, văn hóa truyền thống cũng giúp cho thanh niên giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Đây là yếu tố cốt lõi để xây dựng một đất nước ổn định, phát triển và hội nhập thành công trong kỷ nguyên mới.

Tóm lại, việc phát huy tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc cho thanh niên không chỉ là nhiệm vụ cấp bách mà còn mang ý nghĩa chiến lược, quyết định tương lai của đất nước. Đây là nền tảng vững chắc để thanh niên hình thành bản lĩnh, lý tưởng sống cao đẹp, định hình nhân cách và bản sắc Việt; đồng thời, nâng cao ý thức xây dựng, bảo vệ Tổ quốc. Bằng cách vun đắp những giá trị cốt lõi này, sẽ tạo ra một thế hệ thanh niên đủ sức gánh vác sứ mệnh lịch sử, bảo đảm sự kế thừa và phát triển vững bền cho một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng trong kỷ nguyên mới.

Mặc dù kỷ nguyên mới mở ra nhiều cơ hội mới cho thanh niên Việt Nam, như: tạo điều kiện thuận lợi để thanh niên tiếp cận tri thức toàn cầu, nâng cao năng lực cạnh tranh, mang lại cơ hội giao lưu, học hỏi kinh nghiệm từ các nền văn hóa khác, mở rộng tầm nhìn, nhưng thanh niên cũng phải đối mặt với không ít thách thức: sự cạnh tranh gay gắt trên thị trường lao động toàn cầu; nguy cơ bị “xâm lăng văn hóa” bởi những giá trị ngoại lai; thông tin sai lệch trên không gian mạng gây hoang mang, lung lay niềm tin. Trong bối cảnh đó, việc giữ vững và phát huy tinh thần yêu nước, lòng tự tôn dân tộc trở thành “tấm lá chắn” vững chắc, giúp thanh niên định hướng và phát triển đúng đắn.

3. Một số giải pháp

Thứ nhất, tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, lòng yêu nước và ý thức trách nhiệm công dân cho thanh niên. Đây là giải pháp để xây dựng nền tảng tư tưởng vững chắc, giúp thế hệ trẻ xác định đúng đắn mục tiêu sống, kiên định lý tưởng xã hội chủ nghĩa, nuôi dưỡng khát vọng phụng sự Tổ quốc và phát huy vai trò chủ thể trong công cuộc phát triển đất nước. Theo đó, cần đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục trong hệ thống nhà trường, đặc biệt là các môn học, như: giáo

dục công dân, lịch sử, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối cách mạng của Đảng... Việc truyền thụ kiến thức cần gắn với thực tiễn cuộc sống, khơi gợi cảm xúc và nhận thức tích cực. Có thể lồng ghép các chuyên đề học tập tích hợp, tổ chức ngoại khóa tìm hiểu về tấm gương Anh hùng dân tộc, các phong trào yêu nước hoặc tổ chức “học kỳ quân đội”, hành trình về nguồn để tạo sự trải nghiệm và chuyển hóa nhận thức thành hành động cụ thể trong thanh niên.

Bên cạnh đó, tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên cần phát huy vai trò nòng cốt trong việc tổ chức các đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng với hình thức linh hoạt, hấp dẫn, như: hội thảo chuyên đề, diễn đàn đối thoại, thi tìm hiểu lịch sử - chính trị, giao lưu với cựu chiến binh, nhân chứng lịch sử... nhằm khơi dậy lòng tự hào dân tộc và tinh thần trách nhiệm vì cộng đồng. Tận dụng lợi thế của các phương tiện hiện đại qua nền tảng số để truyền thông, như: xây dựng các series video lịch sử ngắn, phim tư liệu sáng tạo, podcast hoặc infographic lan tỏa trên các kênh mạng xã hội,... phù hợp với thói quen tiếp cận thông tin của thanh niên. Ngoài ra, nội dung giáo dục, tuyên truyền cũng phải phù hợp với từng nhóm thanh niên: học sinh, sinh viên, thanh niên công nhân, thanh niên nông thôn, thanh niên khởi nghiệp...

Thứ hai, phối hợp giữa gia đình, nhà trường với tổ chức Đoàn - Hội trong bồi dưỡng tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc của thanh niên. Trong quá trình giáo dục tư tưởng, đạo đức và lý tưởng sống cho thanh niên, gia đình, nhà trường và tổ chức Đoàn - Hội là ba thiết chế xã hội cơ bản không thể thay thế. Đây là những môi trường gắn bó mật thiết và có ảnh hưởng lâu dài đến quá trình hình thành, phát triển nhân cách, tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc. Để phát huy hiệu quả của sự phối hợp này, trước hết, gia đình (nơi khởi nguồn nhân cách) cần được đặt đúng vị trí trong chiến lược giáo dục thanh niên. Việc giáo dục thông qua đời sống hằng ngày, như: xem phim lịch sử, thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ, trò chuyện về trách nhiệm

công dân thông qua các câu chuyện thực tế cũng sẽ có tác dụng lan tỏa mạnh mẽ trong nhận thức của thanh niên.

Tiếp đến, nhà trường là nơi hình thành kiến thức và nhân cách nền tảng. Cần phát huy vai trò chủ động của giáo viên trong việc: lồng ghép nội dung giáo dục lòng yêu nước vào hoạt động giáo dục chính khóa và ngoại khóa; tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề; mô hình lớp học dựa trên dự án liên quan đến văn hóa, lịch sử, chủ quyền quốc gia. Những cách làm này không chỉ giúp truyền tải kiến thức cho thanh niên mà còn nuôi dưỡng tình cảm, trách nhiệm công dân, từ đó xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam giàu lòng yêu nước và bản lĩnh hội nhập.

Cuối cùng, tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, Hội Liên hiệp Thanh niên cần phát huy vai trò là lực lượng xung kích trong việc tạo ra không gian rèn luyện, cống hiến và lan tỏa tinh thần yêu nước đối với học sinh, sinh viên. Các hoạt động, như: “Ngày hội Tôi yêu Tổ quốc tôi”, “Thắp sáng ước mơ tuổi trẻ Việt Nam”, phong trào “Ba trách nhiệm”, “Sinh viên 5 tốt”, “Thanh niên tình nguyện vì cộng đồng”... không chỉ dừng lại ở khẩu hiệu mà cần được đổi mới hình thức triển khai, cá nhân hóa thông điệp và ứng dụng công nghệ số để truyền tải một cách hấp dẫn, thu hút sự tham gia tích cực của học sinh, sinh viên.

Thứ ba, phát huy sức mạnh của truyền thông đại chúng và các nền tảng số trong việc lan tỏa tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc cho thanh niên. Thanh niên hiện nay là đối tượng sử dụng mạng xã hội nhiều nhất, vì vậy, việc phát huy vai trò của truyền thông và công nghệ số trong giáo dục lòng yêu nước và lòng tự tôn dân tộc là giải pháp quan trọng, phù hợp với đặc trưng tiếp nhận thông tin của thế hệ trẻ hiện đại.

(1) *Về nội dung truyền thông*: cần tập trung xây dựng các thông điệp tích cực, truyền cảm hứng yêu nước thông qua những tấm gương thanh niên tiêu biểu, các câu chuyện lịch sử truyền cảm hứng, giá trị văn hóa Việt Nam đặc sắc; cần gắn với các dẫn chứng cụ thể, hình ảnh sinh động, dữ liệu xác

thực để tăng sức thuyết phục. Đặc biệt, việc tôn vinh các thanh niên tiêu biểu sáng tạo trong học tập, nghiên cứu và khởi nghiệp hay bảo vệ chủ quyền quốc gia sẽ trở thành những hình mẫu để cổ vũ mạnh mẽ trong giới trẻ.

(2) *Về hình thức*: cần thay đổi cách tiếp cận truyền thống sang hướng hiện đại, linh hoạt và tương tác cao. Cần đầu tư vào các sản phẩm truyền thông số, như: video ngắn (shorts, reels), phim tài liệu sáng tạo, đồ họa thông tin (infographic), podcast, mini game lịch sử - văn hóa... để lan tỏa thông điệp tới thanh niên trên các nền tảng mạng xã hội: YouTube, TikTok, Facebook, Zalo, Spotify... Đồng thời, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ AI, AR/VR trong việc tái hiện các sự kiện lịch sử, danh nhân văn hóa Việt Nam nhằm tạo sự trải nghiệm hấp dẫn, thực tế ảo hóa thông tin mang tính giáo dục cho thanh niên.

Thứ tư, tạo môi trường và điều kiện thực tiễn để thanh niên thể hiện lòng yêu nước bằng hành động cụ thể. Các chương trình quốc gia về phát triển khoa học - công nghệ, chuyển đổi số, nông nghiệp công nghệ cao, kinh tế số... cần có cơ chế thu hút và hỗ trợ thanh niên tham gia với tư cách là lực lượng trung tâm. Các vườn ươm khởi nghiệp, trung tâm hỗ trợ sinh viên - thanh niên sáng tạo cần được phát triển rộng khắp, bảo đảm cả về tài chính, chuyên môn và kết nối thị trường. Khi được trực tiếp đóng góp, sáng tạo và nhận lại giá trị từ những nỗ lực của mình, lòng yêu nước trong thanh niên sẽ được củng cố một cách tự nhiên và lâu dài.

Cùng với đó, các phong trào, như: “Thanh niên tình nguyện”, “Tuổi trẻ sáng tạo”, “Tuổi trẻ xung kích bảo vệ Tổ quốc”, “Thắp sáng đường quê”, “Mùa hè xanh”, “Xuân tình nguyện”... cần tiếp tục được phát triển mạnh mẽ, có chiều sâu và hướng đến giải quyết những vấn đề cụ thể của từng địa phương và cho đất nước. Đặc biệt, cần tạo không gian cho thanh niên rèn luyện ý chí, thể hiện bản lĩnh trong môi trường quốc phòng - an ninh và hội nhập quốc tế. Việc tổ chức các chương trình học kỳ quân đội, trải nghiệm thực tế tại biên giới, hải đảo, tham gia lực

lượng dân quân tự vệ hoặc các sứ mệnh quốc tế là những cơ hội quý báu để thanh niên tôi luyện lòng yêu nước bằng hành động cụ thể và ý chí kiên cường.

Thứ năm, trong bối cảnh sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh và thực hiện chính quyền địa phương hai cấp (cấp tỉnh và xã), việc huy động lực lượng thanh niên có năng lực, có kiến thức, kỹ năng về công nghệ thông tin tham gia tình nguyện xanh để hỗ trợ các đơn vị hành chính cấp xã trong việc hướng dẫn người dân làm thủ tục hành chính trên nền tảng trực tuyến, phần mềm văn bản là giải pháp thiết thực và hiệu quả. Điều này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả hoạt động của chính quyền cơ sở, giúp người dân tiếp cận với dịch vụ hành chính một cách dễ dàng, nhanh chóng, tiết kiệm thời gian và chi phí mà còn phát huy vai trò xung kích của thế hệ trẻ trong công cuộc chuyển đổi số.

Thứ sáu, xây dựng hệ sinh thái hỗ trợ thanh niên phát triển toàn diện, nuôi dưỡng khát vọng phụng sự đất nước. Trong kỷ nguyên mới, tri thức, công nghệ và sáng tạo là động lực phát triển then chốt, việc tạo lập một hệ sinh thái hỗ trợ thanh niên phát triển toàn diện vừa là chính sách xã hội cần thiết, vừa là giải pháp chiến lược để nuôi dưỡng tinh thần yêu nước gắn với khát vọng vươn lên và trách nhiệm phụng sự Tổ quốc. Hệ sinh thái, gồm: chính sách, thể chế, nguồn lực và hạ tầng hỗ trợ thanh niên phát triển. Theo đó, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống thực thi các chính sách quốc gia về thanh niên theo hướng liên ngành, đồng bộ và thực chất, như: chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030, *Luật Thanh niên*, các chương trình phát triển thanh niên cấp tỉnh... Các chính sách cần tập trung vào nâng cao chất lượng giáo dục, hướng nghiệp, khởi nghiệp, hỗ trợ tiếp cận khoa học - công nghệ, phát triển thể chất và chăm sóc sức khỏe tinh thần cho thanh niên. Đồng thời, cần có các cơ chế lắng nghe tiếng nói và trao quyền tham gia cho thanh niên vào quá trình xây dựng chính sách và giám sát cộng đồng. Các mô hình “thanh niên phản biện xã hội”, “đối thoại giữa thanh

niên với lãnh đạo các cấp” cần được thể chế hóa và tổ chức thường xuyên hơn. Khi được lắng nghe, đồng hành và tạo điều kiện, thanh niên sẽ cảm nhận rõ hơn vai trò công dân và sứ mệnh phụng sự Tổ quốc của mình.

4. Kết luận

Việc nêu cao tinh thần yêu nước và lòng tự tôn dân tộc trong thế hệ trẻ chính là điều kiện tiên quyết để hun đúc bản lĩnh chính trị, nuôi dưỡng lý tưởng sống cao đẹp và khơi dậy khát vọng cống hiến vì một Việt Nam phát triển. Để làm được điều này, việc triển khai đồng bộ các giải pháp có tính toàn diện, gắn lý luận với thực tiễn, kết hợp giữa giáo dục tư tưởng và tạo môi trường hành động là việc làm cấp thiết.

Khi thanh niên được trang bị tinh thần yêu nước sâu sắc, niềm tự hào dân tộc cháy bỏng và ý thức rõ ràng về trách nhiệm công dân với Tổ quốc, đó chính là lúc sức mạnh nội sinh của đất nước được củng cố và phát huy. Nền tảng vững chắc này giúp thế hệ trẻ có đủ sức đề kháng để nhận diện, chủ động đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, qua đó bảo đảm sự phát triển bền vững của Việt Nam trong hiện tại cũng như tương lai. □

Chú thích:

1. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 12. H. NXB Chính trị quốc gia, tr. 51.
2. *Nâng cao vai trò của thanh niên thực hiện mục tiêu phát triển bền vững*. <https://nhandan.vn>, ngày 05/7/2023.

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) (2008). *Nghị quyết số 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa*.
2. *Hồ Chí Minh toàn tập* (2011). Tập 15. H. NXB Chính trị quốc gia.
3. *Tinh thần phong trào “3 sẵn sàng, 5 xung phong” hun đúc thế hệ thanh niên Việt Nam anh hùng*. <https://vtv.vn>, ngày 25/3/2021.
4. *Thanh niên với sứ mệnh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng*. <https://lyluanchinhtrivatruyen-thong.vn>, ngày 02/4/2023.